

IFMETALL

Facken

– en global frihetsrörelse

I en tid präglad av globala konflikter, sociala orättvisor och ekonomiska utmaningar spelar fackföreningsrörelsen en avgörande roll för att försvara grundläggande rättigheter och bidra till en mer rättvis och fredlig värld.

Den globala arbetarrörelsens mål handlar ytterst om frihet från orättvisa och ojämlikhet. Samtidigt erbjuds en väg ur fattigdom och förtryck. Det finns ingen starkare kraft för demokrati, frihet och hållbarhet än organiserade arbetare i fria, demokratiska fackföreningar. Just därför är rätten att organisera sig central för den globala arbetarrörelsen.

En låg organisationsgrad är ett gemensamt problem. Det påverkar oss alla genom det sambandet att dåliga villkor i ett land betyder oschysst konkurrens för andra. De rättigheter vi har, och ibland tar för självklara, borde också vara andras rättigheter. En attack på våra kamraters rättigheter är i förlängningen en attack på våra rättigheter. Det här är grunden för den internationella fackliga rörelsen och vår syn på internationell solidaritet.

Förbundet motverkar att arbetstagare i Sverige och utomlands ställs mot varandra; vi ska inte konkurrera med varandra när det gäller löner och andra arbetsvillkor. Därför verkar förbundet för att arbetstagare i svenska företag – samt hos deras konkurrenter utomlands – ska ha rätten att organisera sig, ha inflytande i företagen genom social dialog och partssamverkan samt ha rätt att förhandla kollektivavtal som ger goda arbetsvillkor.

På så sätt stärks individens rättigheter på arbetsplatsen och fungerar som en kraft för samhällelig stabilitet, konfliktförebyggande och global rättvisa. Genom samarbete, social dialog och påverkansarbete fortsätter fackliga organisationer världen över att försvara friheter, bekämpa diskriminering och säkerställa att arbete förblir en väg till trygghet.

I denna rapport beskrivs på övergripande nivå IF Metalls internationella strategi samt visar genom ett antal exempel det arbete som under kongressperioden genomförts för att uppnå dessa mål.

Global solidaritet i praktiken

IF Metalls internationella arbete har två huvudsakliga utgångspunkter: solidaritet med arbetstagare i andra länder samt att försvara våra egna medlemmars arbetsvillkor och intressen. För att vägleda arbetet sammanställs dessa huvudsyften i ett antal målsättningar.

En hållbar facklig organisation:

- Att stödja utvecklingen av demokratiska fackliga organisationer i vår omvärld.
- Att etablera globala fackliga nätverk och teckna globala ramavtal (GFA).
- Att arbeta för att utveckla och stärka arbetet inom europeiska företagsråd (EWC) för att öka det fackliga inflytandet i företagen.
- Att öka kunskap och medvetenhet hos förbundets medlemmar och allmänheten i Sverige om de villkor och förhållanden som råder på den globala arbetsmarknaden.

Hållbara arbetsplatser:

- Att motverka social dumpning i vår omvärld och förebygga att arbetstagare i olika länder ställs mot varandra.
- Att verka för god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor i svenska multinationella företags verksamheter utomlands och de branscher de är verksamma i.
- Att verka för att stärka partssamverkan, social dialog och möjligheten att teckna kollektivavtal.

Ett hållbart samhälle:

- Att verka för implementering av grundläggande fackliga rättigheter på global nivå.
- Att verka för en globalisering som bygger på grundläggande mänskliga och fackliga rättigheter.
- Att verka för fri och rättvis internationell handel samt motverka protektionism.
- Att verka för fred och samarbete samt motverka nationalistiska och främlingsfientliga strömningar.

Förbundet arbetar med ett flertal verktyg och på flera arenor för att uppfylla målen. Genom att driva våra prioriteringar i industrins internationella fackliga organisationer – Industrianställda i Norden, Industri All Europa och Industri All Global – ökas genomslaget för den svenska modellen och andra strategiska frågor. I dag representeras förbundet av 22 personer i 52 olika styrelser, arbetsgrupper och kommittéer.

Allt som avhandlats i alla de grupperingarna kan inte återges i den här rapporten. Men ett viktigt exempel att nämna är minimilönedirektivet, där de svenska fackförbunden tillsammans med de danska förbunden gemensamt försökte skydda den arbetsmarknadsmodell vi har, och inte genom EU-direktiv tvingas förändra den och därmed ge lagstiftaren makten. Utgången är fortfarande oklar, men i skrivande stund har EU:s generaladvokat uttalat sitt stöd för vår position.

Frågan om företagens ansvar för mänskliga rättigheter har debatterats i de europeiska organen i många år. Efter lång hantering har frågan nu äntligen materialiserats till EU-lagstiftning, dvs. ett Europadirektiv: Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Det blir nu obligatoriskt för stora multinationella företag att visa på hur man analyserar riskerna att påverka miljö och mänskliga rättigheter negativt och hur man arbetar för att minimera detta. Från fackligt perspektiv är detta en starkt möjlighet att påverka, eftersom direktivet kräver att företagen har en meningsfull dialog med arbetstagarrepresentanter och fackförbund.

Sedan november 2023 är Marie Nilsson ordförande i IF Metalls globala federation, Industri All Global. Det har inneburit ökade möjligheter för förbundet att nå ut och påverka den internationella arenan, men innebär också en hel del ökat ansvar. Ett av de mål som vi arbetar mot genom detta ledarskap är att sprida den nordiska föreningsmodellen, med tydliga och transparenta beslutsprocesser.

Genom internationellt koncernfackligt arbete kan förbundet påverka företag att ta ansvar för sina anställda och respektera fackliga rättigheter i länder där de verkar. Förbundet stöttar bildandet och stärkandet av europeiska företagsråd (EWC). I dagsläget har förbundet EWC-samordnare i 28 företag. EWC-samordnare stöttar de europeiska företagsråden med facklig expertis och följer också utvecklingen av EWC-direktivet. Under kongressperioden har det pågått ett arbete med att försöka modernisera direktivet och samtidigt få en lagtext som ska gälla lika för alla företagsråd, oavsett när de bildats.

Det pågår ett ständigt arbete med att stötta förtroendevalda i våra stora multinationella företag, även för de som inte har huvudkontor i Sverige. Förtroendevalda i bolag med global närvaro kan göra stor skillnad genom att använda sin position i bolagsstyrelser och relationer med ledningar. Ett gott exempel är i fallet med Trelleborg, där företrädare från bolagets verksamheter i Storbritannien och Sverige kunde hjälpas åt att nå fram till en förhandlingslösning som undanröjde behovet av strejk och stoppade företagets hot om nedläggning.

Förbundet arbetar aktivt med att stärka den fackliga organisationen i grunden, också i länder där organisationsgraden är låg och där fackliga rättigheter kränks systematiskt. Vårt viktigaste verktyg, att bedriva fackligt utvecklingsarbete, sker i samarbete med Industri All Global, Union to Union, Olof Palme International Center och Näringslivets internationella råd (NIR). Sammantaget bedrivs verksamhet i ett 20-tal länder. Centralt i detta arbete är att stärka fackens möjligheter att organisera sig, interndemokratiska processer samt att öka kapaciteten att förhandla och teckna kollektivavtal.

Att skapa en bättre samarbetskultur och konflikthantering mellan parterna är centralt för programmet Swedish Workplace Program (SWP), som förbundet driver i samarbete med NIR. Genom utbildningar för förtroendevalda på Volvo Lastvagnar i Sydafrika har kommunikationen och den dagliga kontakten med arbetsgivaren blivit mer produktiv. En av de förtroendevalda beskriver hur han nu bättre kan hantera kollegornas frustrationer och ge förbättringsförslag när det gäller produktion och arbetsflöden. Detta har lett till en minskning av konflikter på arbetsplatsen: "Eftersom jag inser att informationen oftast finns tillgänglig för oss, behöver vi bara hantera och arbeta med den. Om informationen inte hanteras ordentligt skapar det viss förvirring och då uppstår konflikter."

Det internationella arbetsmiljöperspektivet har fått ett uppsving under senare år. Detta beror dels på att majoriteten av frågorna avgörs redan på EU-nivå, dels på att FN:s arbetslivsorgan, ILO, år 2022 gjorde konventioner om

arbetsmiljö (nr 155 och 187) till kärnkonventioner, vilka är bindande för samtliga medlemsstater. I industrins Europa-federation, Industri All Europa, har arbetsmiljönätverk fått en omstart. IF Metall har ordförandeposten och kan därmed lyfta medlemmarnas behov och kompetens där besluten tas. Den globala federationen Industri All Global har även de startat ett motsvarande nätverk där förbundet också har en plats.

Ett exempel på konkreta framsteg som IF Metall bidragit till är hindrandet av undantag från reglering av kväve-monoxid och kvävedioxid. I stundtals tuffa förhandlingar mellan EU:s gruvarbetsgivare och arbetsmiljömyndigheter lyckades arbetarrörelsen stoppa arbetsgivares försök att förlänga tiden de har på sig att leva upp till de sänkta gränsvärdena.

Arbetsmiljöperspektivet syns också i samarbetet med H&M. IF Metall är svensk undertecknare till det globala ramavtalet mellan Industri All Global och H&M. Förbundet har deltagit i att omförhandla avtalet och bidragit med att stärka det, bland annat med särskild kompetens inom arbetsmiljöområdet. Avtalet omfattar över en miljon textilarbetare anställda hos leverantörer som producerar för H&M och stärker arbetarnas möjligheter att organisera sig och förhandla om förbättrade villkor.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan förbundet konstatera att vi under kongressperioden lyckats ta plats i relevanta forum samt försvarat och lyckats få ökad förståelse för den svenska modellen. IF Metall är ett av Sveriges mest internationellt involverade förbund och har ett tydligt uppdrag att värna medlemmarnas intressen och visa solidaritet för arbetare som jobbar under svåra villkor och fackföreningar som kämpar i motvind.

De geopolitiska utmaningarna framåt är många. Allt pekar på ökad nationalism och protektionism, fler auktoritära ledare vid makten, minskad demokrati globalt och ett stort behov av en rättvis klimatomställning. Förbundets arbete för att stärka facklig organisering globalt kommer därför även fortsatt att vara viktigt.

IF Metall, 105 52 Stockholm | 08-786 80 00 | ifmetall.se